

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף כ"ו ע"א

**באיזה אופנים המזיק וסייעתו הרוח חייב להרחיק¹ משום גירי דיליה?
ובאיזה אופנים חייב בהנ"ל בשבת?**

	נוח לו שיצא המזיק לחוץ	לא נוח לו שיצא המזיק לחוץ
לענין נזיקין	חייב ⁴	לרבינא ² : פטור ³ למר בר רב אשי: חייב
לענין שבת ⁵	חייב	חייב

כמה צריך להרחיק המזיק מהניזק במקרים דלהלן? [תד"ה אחד].

	אילנות	גפנים	זרעים
אילנות	ד' אמות	יותר מד' אמות	לרש"י: ד' אמות לתוס': יותר מד' אמות ⁶
גפנים	יותר מד' אמות	ד' אמות	לרש"י: ד' אמות לתוס': יותר מד' אמות ⁷
זרעים	לרש"י: ד' אמות לתוס': יותר מד' אמות	לרש"י: ד' אמות לתוס': יותר מד' אמות	ד' אמות

¹ ולענין חיוב תשלומין: בדבר שהוא גרמא – פטור, ובדבר שאינו גרמא (כמו בגץ) – חייב לכו"ע, (כמבואר מכללות התוס' שבסוגיא).

² הנה נחלקו רבינא ומר בר רב אשי במזיק עם הרוח, האם חשוב מעשה שלו כמו שמצינו בשבת וחייב – וכך ס"ל למר בר רב אשי, או דכיון שלולי הרוח לא נעשה היזק לכך אין לשייכו אליו ולחייבו, ושונה משבת וכדלקמן.

³ והקשו תד"ה זיקא לרבינא, דאף שאין לחייבו משום אדם המזיק ובגלל שאין המעשה מתייחס אליו, מ"מ נחייבו משום ממונו שהזיק ומשום אש, דהרי אש כל חיובה הוא ע"י סיוע של רוח מצויה. ותי' ר"י, שחלוק מציאות אש מרקתא, דבאש כבר נוצר המזיק על ידו, והרוח רק מעבירה אותו, משא"כ ברקתא הרוח היא המייצרת את כח ההיזק ולכן פטור.

⁴ וכגון בגץ. ופירשו בתד"ה זיקא שהטעם שמודה כאן רבינא, דכאן כבר נוצר המזיק ע"י ההכאה ומתכוין להוציאו לחוץ מביתו ע"י כח הכאתו, א"כ מה שעושה הרוח היא רק העברה בעלמא וחייב משום אש.

⁵ מבואר בסוגיא וברש"י שלענין שבת אין חילוק בדבר ותמיד חייב, דמלאכת מחשבת אסרה תורה, והרי נעשתה מלאכתו ולא איכפת לנו אם הרוח סייעה או לא.

⁶ ראה בתד"ה אחד שהביאו את פי' רש"י דלעיל בדף י"ח ע"א [וכן גם משמע כאן בד"ה סמוך לשדה חבירו], שמבואר בדבריו שהבין רש"י שלא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו היינו גם שדה זרעים, ועל זה אמרה המשנה שהרחקה היא ד' אמות. אולם תד"ה אחר הוכיח דשדה חבירו לאו שדה זרעים הוא דהרי הגמ' העמידה את המשנה בהרחקת אילן מאילן או גפנים מגפנים, וכמו שבאילנות וגפנים צריך להרחיק יותר מד"א משום הציפורים ה"ה באילנות וזרעים דבשניהם הוא ואתו היזק.

⁷ בתד"ה הנ"ל כתבו שלפי הרש"י הנ"ל הרחקה זו היא משום כלאים וא"כ סגי בד' אמות. וחלקו עליו ואמרו שכמו שאילנות מזיקין לגפנים ע"י הציפורים בגלל שגבוהים הם מהם, ה"ה גפנים לזרעים ג"כ מזיקין ע"י הציפורים ולא סגי בד' אמות.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף כ"ו ע"ב

במקרים דלהלן לא נהנין ולא מועלין בגידולין⁸,
אולם יש לדון איזה דין הוא חידוש יותר? [תד"ה אלא].

(רישא) שורשי אילן הדיוט שבקרקה הקדש	(סיפא) שורשי אילן הקדש שבקרקה הדיוט	
הדין שלא נהנין	הדין שלא מועלין	לצד דאזלינן בתר האילן
הדין שלא מועלין ⁹	הדין שלא נהנין	לצד דאזלינן בתר הקרקע

לרבינא המחלק בין תוך ט"ז אמה לאחר ט"ז, מתי מועלין ומתי לא? [תד"ה רבינא].

(רישא) שורשי אילן הדיוט שבקרקה הקדש	(סיפא) שורשי אילן הקדש שבקרקה הדיוט	
לא מועלין	מועלין ¹⁰	בתוך ט"ז (בתר אילן)
מועלין ¹⁰	לא מועלין	חוץ לט"ז (בתר קרקע)

⁸ כן אוקימתת הגמ' לפי רב חסדא והמקשן, וכמ"ד אין מעילה בגידולין, ושיטת רבינא יתבאר לקמן.

⁹ וקשה דלכאורה היה מחודש יותר לאשמועינן שאין מועלין בגידולין אפי' כשגם שורשי האילן הם של הקדש, דמילא לפי סברת רב חסדא דאזלינן בתר אילן והחידוש ברישא הוא שלא נהנין [אף שהאילן הוא של הדיוט], א"כ י"ל דתני סיפא מציאות שאחד מהן הוא של הדיוט אטו רישא. אולם אם נאמר דאזלינן בתר הקרקע, והחידוש דלא מועלין בגידולין הוא ברישא, א"כ היה מחודש יותר לאשמועינן שאפי' אם האילן ג"כ של הקדש בכו"א לא מועלין. ובזה נחלקו ר"ח והתוס' אם אמרינן שנקט ברישא מציאות שאחד מהן של הקדש משום הסיפא [לחדש דאף שאזלינן בתר קרקע והיא של הדיוט בכו"א לא נהנין], או שלא אמרינן שנקטינן ברישא משום סיפא. לתוס' אמרינן, ולכן אין ראיה לרב חסדא מזו המשנה שאזלינן בתר האילן, והכל הוא מדברי המקשן. ולר"ח לא אמרינן שנקט ברישא אטו סיפא, וע"כ דלא אזלינן בתר הקרקע, וא"כ המידי איריא הוא מדברי התרצן ולא גרסינן אלא.

¹⁰ באלו המקרים לא דברה הברייתא, היות שהרישא מדברת בתוך ט"ז והסיפא במחוץ לט"ז ולא להיפך. אלא שהקשו תד"ה רבינא, למה שלא תדבר הרישא והסיפא במקרה אחד בתוך ט"ז, ונכתוב הדין בסיפא שכן מועלין. או שהרישא והסיפא ידברו במחוץ לט"ז וברישא נכתוב שמועלין.